

Informacija o potrebi obezbjeđenja nedostajućih sredstava za “Crnogorskog opertora tržišta električne energije-Podgorica” doo

Podsticajne mjere za korišćenje obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije za proizvodnju električne energije, u smislu Zakona o energetici, obuhvataju: obavezni otkup električne energije od povlašćenog proizvođača, podsticajne cijene po kojima se ta energija otkupljuje, period važenja obaveznog otkupa električne energije, oslobađanje povlašćenog proizvođača od plaćanja usluga balansiranja sistema, prvenstvo pri preuzimanju proizvedene električne energije u sistem.

Kao jedna od podsticajnih mjera je podsticajna cijena koja se obezbjeđuje kroz prikupljanje sredstava na osnovu Uredbe o naknadi za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije (“Službeni list CG”, broj: 29/19) kojom je uređen način prikupljanja i raspodje sredstava za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije.

Zakonom o energetici i podzakonskim aktima je u potpunosti definisan sistem podsticanja obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije, položaj i uloga “Crnogorskog opertora tržišta električne energije” doo (COTEE) u oblasti funkcionisanja obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije i druga pitanja iz ove oblasti. COTEE je privredno društvo čiji je 100% osnivač Vlada CG i koje je, shodno Zakonu o energetici, osnovano da organizuje i upravlja tržištem električne energije. Pored ovoga, Zakonom o energetici utvrđena mu je i obaveza da zaključuje ugovore o otkupu električne energije sa povlašćenim proizvođačima koji imaju pravo na podsticajnu cijenu u skladu sa članom 23 stav 6 i članom 98 stav 2 ovog zakona, te da zaključuje ugovore sa snabdjevačima i kupcima samosnabdjevačima o kupoprodaji obaveznog proporcionalnog udjela električne energije proizvedene u objektima povlašćenih proizvođača.

Na osnovu pomenute Uredbe o naknadi predviđeno je da se sredstava za podsticanje proizvodnje iz obnovljivih izvora energije obezbjeđuju prikupljanjem iz dva izvora. Jedan je od krajnjih kupaca preko snabdjevača i kupca-samosnabdjevača, dok je drugi na osnovu odluke Vlade iz drugih izvora za podsticanje proizvodnje iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije.

Članom 5 ove Uredbe je na jasan način propisana metodologija određivanja iznosa sredstava koja se obezbjeđuju na osnovu Odluke Vlade, a koja se donosi na osnovu člana 129 stav 1 tačka 14 Zakona o energetici.

Nadalje, članom 7 navedene Uredbe propisano je da Ministarstvo kapitalnih investicija, u skladu sa članom 5 stav 8 Uredbe, utvrđuje iznos sredstva koja se prikupljaju iz drugih izvora za podsticanje proizvodnje iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije. Ovim članom je takođe predviđeno da se iznos utvrđenih sredstava prenosi COTEE-u.

Prilikom izrade Budžeta za 2021. godinu Ministarstvo kapitalnih investicija je dostavilo predlog kojim je predvidjelo da je iznos nedostajućih sredstava koje treba opredjeliti Odlukom Vlade u iznosu od 2,5 mil. eura. Međutim u konačnom usvojen je Zakon o budžetu Crne Gore za 2021. godinu (“Službeni list CG”, broj: 70/21) u okviru kojeg je opredjeljen iznos od 1.000.000,00 eura za ovu namjenu.

U vezi sa tim, Ministarstvu kapitalnih investicija se obratio COTEE ukazujuću da će pored pomenutih sredstava opredjeljenih Budžetom nedostajati još dodatno oko 2.1 mil. eura. U

slučaju da se nedostajuća sredstva ne obezbijede ugrozilo bi se poslovanje COTEE. Međutim, pored COTEE oštećena bi mogla biti i Država, budući da bi povlašćeni proizvođači svoja potraživanja, usled neispunjavanja obaveza COTEE-a prema njima, mogli prenijeti na državni budžet imajući u vidu zakonske obaveze. Pored ovoga neobezbjeđenje dodatnih sredstava bi imale za posledicu ugrožavanje poslovanje COTEE-a čime bi se doveo u pitanje rad čitavog energetskeg sektora zbog nemogućnosti ispunjenja preostalih nadležnosti i obaveza COTEE koje u značajnoj mjeri ima za cilj regulisanje tržišta električne energije u Crnoj Gori, balansni mehanizam, tokove energije na teritoriji Crne Gore.

Važno je istaći da u sistemu podsticaja COTEE-u je, po Zakonu o energetici, prenijeta uloga kupovine električne energije od povlašćenih proizvođača i prodaje iste snabdjevaču i kupcu-samosnabdjevaču (trenutno EPCG i Uniprom). Na ovaj način narušavanje bilo koje karike u ovom lancu bi imalo prvenstveno negativne posledice za COTEE, koje bi se istovremeno bile prenijete i na Državu.